

Share & Learn: ค่ายเพลินๆ กับครูผู้มากประสบการณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรวรรณ วาณิชย์เจริญชัย/ผู้ลิขิต

คณะกรรมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ “Share & Learn: ค่ายเพลินๆ กับครูผู้มากประสบการณ์ ปี 2555” ขึ้น เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2555 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้อง 1111 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการถ่ายทอดความรู้ของผู้เกษียณอายุราชการให้มีขึ้นในคณะพยาบาลศาสตร์ สำหรับวันนี้เราได้รับเกียรติจากอาจารย์ที่ครบวาระเกษียณอายุราชการจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี รองศาสตราจารย์สุคนธ์ ไขแก้ว รองศาสตราจารย์สุธีรา ชุ่มตระกูล และรองศาสตราจารย์สุวิมล กิมปี มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในประเด็นคำถามที่น่าสนใจ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามะธานันท์ ให้เกียรติเป็นผู้ดำเนินรายการ รายละเอียดจะเป็นอย่างไรนั้น มาติดตามกันเลยคะ

1. ความในใจที่ทำให้อาจารย์ตัดสินใจมาเป็นอาจารย์พยาบาล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามะธานันท์: ในลำดับแรกขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี เล่าให้พวกเราฟังถึงความในใจที่ทำให้อาจารย์ตัดสินใจมาเป็นอาจารย์พยาบาลคะ

รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี: สมัยที่ตนเองเป็นนักศึกษาพยาบาลอยู่นั้น ต้องฝึกวิชาทักษะพื้นฐานทางการพยาบาล 1 เดือน ได้พบอาจารย์ที่ดี อาจารย์สอนว่าเราเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ความรู้ก็ต้องดีด้วย จะบอกว่าไม่รู้ไม่ได้ ดังนั้นจึงตั้งใจอ่านหนังสือทุกวัน ทำให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น พอขึ้นปี 2 ต้องทำ Conference ทุกวันเราก็เลยสบาย ถ้าถามว่าทำไมถึงมาเป็นครู ตอบได้เลยว่าอยากเป็นครูมาตั้งแต่เด็กๆ ชอบสอนหนังสือ เวลาอยู่บ้านก็จะเก๋กึ่งน้องๆ มาเป็นนักเรียนของเรา พอเรียนจบก็เลยสมัครเข้ามาเป็นอาจารย์ที่คณะพยาบาลศาสตร์ เพราะชอบเป็นครูและชอบสอนหนังสือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามะธานันท์: ลำดับต่อไปเรียนเชิญรองศาสตราจารย์สุคนธ์ ไขแก้ว เล่าให้พวกเราฟังถึงความในใจที่ทำให้อาจารย์ตัดสินใจมาเป็นอาจารย์พยาบาลคะ

รองศาสตราจารย์สุคนธ์ ไขแก้ว: ถ้าถามว่าทำไมถึงอยากเป็นครู ตอบได้เลยว่าเราเป็นครูโดยยีนส์ เพราะคุณพ่อเป็นครู มีพี่น้อง 6 คนเป็นครูถึง 4 คน ญาติๆ ก็เป็นครู เลยคิดว่าเราก็น่าจะเป็นครูด้วย แล้วถ้าถามว่าทำไมต้องเป็นครูพยาบาล ก็เพราะว่าพี่สาวเป็นโรคหัวใจตั้งแต่กำเนิด ตอนนั้นตัวเองกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมต้น ต้องไปเฝ้าพี่สาวที่โรงพยาบาลบ่อยๆ เห็นพยาบาลใส่ชุดสีขาวสวยมากๆ คอยช่วยเหลือคนไข้ที่มีความทุกข์ ทำให้รู้สึกว่าการพยาบาลเหมือนนางฟ้าทั้งสวยทั้งเก่ง ก็เลยตั้งใจแน่วแน่ว่าเราต้องเป็นพยาบาลให้ได้ แต่ตอนนั้นยังไม่ได้นึกถึงอาชีพครู ต่อมาเข้าเรียนมัธยมปลายที่โรงเรียนสตรีวัดระฆัง มาอาศัยอยู่ที่บ้านคุณป้าซึ่งมีลูกสาวเป็นพยาบาลที่โรงพยาบาลศิริราช แล้ววันหนึ่งพี่สาวคนนี้ก็มามีโอกาสทำงานแล้วได้ไปต่างประเทศ ก็เลยคิดว่าถ้าเรียนพยาบาลวันหนึ่งเราต้องได้ไปต่างประเทศแน่นอน นับจากนั้นก็เลยมุ่งมั่นว่าต้องสอบเข้าเรียนพยาบาลให้ได้ พอเรียนจบชั้นมัธยมปลายก็ไปสอบเข้าเรียนพยาบาลหลักสูตรอนุปริญญา ในขณะที่เดียวกันก็ไปสอบของทบวงมหาวิทยาลัยด้วย ผลปรากฏว่าสอบได้ทั้ง 2 ที่ สุดท้ายตัดสินใจเลือกเรียนที่คณะพยาบาลศาสตร์เพราะหลายคนแนะนำว่าหาก

เรียนที่นี้จะมีโอกาสเติบโตได้เป็นครูพยาบาลด้วย พอเรียนจบพยาบาลผดุงครรภ์ในระยะเวลา 4 ปี 6 เดือน ก็ไปสัมภาษณ์เพื่อเป็นอาจารย์ ภาควิชาแรกที่เรียกสัมภาษณ์คือภาควิชาการพยาบาลรากฐาน ตอนนั้นยังไม่ได้ตอบรับอาจารย์ไป ต่อมาอาจารย์ที่ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ก็มาชวนไปเป็นอาจารย์อีก เลยตัดสินใจเลือกเป็นอาจารย์ที่ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ ตอนนั้นภาควิชาจะรับสมัครอาจารย์เป็นคู่ๆ ทั้งหมด 3 คู่ ระหว่างฝึกสอนในห้องคลอดจะมีครูพี่เลี้ยงช่วยให้ความรู้ คอยดูแลและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ดังนั้นการที่เรามีครูพี่เลี้ยงที่ดีก็จะทำให้เป็นเรารู้ที่ทำได้ ทั้งหมดที่เล่าก็คือแรงบันดาลใจในการเป็นครูพยาบาลในห้องคลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามะธานันท์: เรียนเชิญรองศาสตราจารย์สุธีรา ชุ่มตระกูล เล่าความในใจที่ทำให้อาจารย์ตัดสินใจมาเป็นอาจารย์พยาบาลในลำดับต่อไปค่ะ

รองศาสตราจารย์สุธีรา ชุ่มตระกูล: ขอเรียนตรงๆ ว่าแรกเริ่มเดิมทีไม่มีความใฝ่ฝันที่จะเป็นพยาบาลเลยคะ แต่คุณพ่ออยากให้เรียนพยาบาลเพราะมีพี่ชายเป็นหมอ ตอนสอบเอ็นทรานซ์เลยต้องเลือกคณะพยาบาลศาสตร์ไว้ด้วยเพราะเกรงใจคุณพ่อ นอกจากนั้นยังสอบหลักสูตรอนุปริญญาทั้งที่มหิดลและที่จุฬาฯ ปรากฏว่าสอบได้ทั้ง 3 หลักสูตร ตอนมาสอบสัมภาษณ์หลักสูตรอนุปริญญาที่มหิดลก็ตอบปฏิเสธและขอสละสิทธิ์กับอาจารย์ไป เพราะตอนนั้นมั่นใจว่าต้องสอบเอ็นทรานซ์ได้แน่นอน พอผลสอบออกปรากฏว่าได้คณะพยาบาลศาสตร์อีก คราวนี้อาจารย์บอกว่าไม่ต้องสัมภาษณ์แล้วนะเข้ามาเรียนเลย ส่วนที่จุฬาฯ ก็เลยไม่ได้ไปสัมภาษณ์ นี่คือเบื้องหลังของการได้เข้ามาเรียนพยาบาล พอเข้ามาเรียนตอนแรกๆ ก็ไม่ค่อยชอบ แต่พอนานๆ ไปก็ดีขึ้น พอเรียนจบก็ได้เป็นอาจารย์ที่นี่เลย จริงๆ แล้วตอนแรกตั้งใจจะไปเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แต่คุณพ่อก็กังหัวงไว้ว่าจะไปได้อย่างไร บ้านเราอยู่ที่กรุงเทพฯ ก็เลยตัดสินใจไปสมัครเป็นอาจารย์ที่ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ แต่ตอนนั้นอาจารย์ที่ภาควิชาเต็มแล้ว แต่ที่ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ยังขาดอาจารย์อยู่ สุดท้ายเลยได้เป็นอาจารย์ที่ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ตั้งแต่นั้นมาจนถึงวันนี้ จากบทเรียนของตัวเองที่ผ่านมา ก็ได้นำมาสอนนักศึกษาที่ไม่ชอบวิชาการพยาบาลแต่ต้องเข้ามาเรียนไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม จะสอนนักศึกษาเสมอว่า เมื่อเข้ามาเรียนแล้วให้พยายามจนถึงที่สุด หากพยายามเต็มที่แล้วยังรู้สึกที่ไม่ไหวก็อาจต้องไปเลือกเรียนในวิชาที่เราชอบและถนัดแทน แต่ถ้าจำเป็นต้องเรียนพยาบาลจริงๆ ก็ให้พยายามให้ถึงที่สุด แล้วสุดท้ายเมื่อเรียนจบเราจะรู้ว่าจริงๆ แล้วเราได้ประโยชน์จากวิชาชีพพยาบาลเยอะมากๆ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามะธานันท์: ลำดับสุดท้ายเรียนเชิญรองศาสตราจารย์สุวิมล กิมปี เล่าความในใจที่ทำให้อาจารย์ตัดสินใจมาเป็นอาจารย์พยาบาลค่ะ

รองศาสตราจารย์สุวิมล กิมปี: ตอนแรกที่ฟังรองศาสตราจารย์ฉวีวรรณและรองศาสตราจารย์สุคนธ์ เล่าทำให้กังวลนิดหน่อยว่าเราไม่ค่อยจะเข้าพวกสักเท่าไร แต่พอรองศาสตราจารย์สุธีราพูดจบจึงค่อยเบาใจขึ้นมาหน่อยว่าอาจารย์ยังมีส่วนคล้ายๆ เราบ้างถึงจะไม่เหมือนกันเสียทีเดียว เพราะความจริงแล้วตัวเองไม่ชอบวิชาการพยาบาลและไม่เคยคิดที่จะเรียนเลย ย้อนกลับไปตอนที่เอ็นทรานซ์ก็เลือกคณะนั้นคณะนี้ไปแต่ก็ยังไม่ครบตามจำนวน คุณแม่ก็เลยบอกว่าที่เหลือก็เลือกคณะพยาบาลศาสตร์ไปสิ ตอนนั้นรู้สึกว่าจะเลือกเป็นอันดับที่ 3 หรือ 4 พอประกาศผลปรากฏว่าสอบได้คณะพยาบาลศาสตร์ก็ร้องไห้เลยเพราะรู้ว่าตัวเองไม่ชอบ พอเข้ามาเรียนช่วงแรกปี 1 ถึงปี 2 ที่คณะวิทยาศาสตร์ ก็ยังพอไหว แต่พอปี 3 ข้ามฝากมาเรียนที่นี่ ซึ่งเป็นวิชาที่เกี่ยวกับการพยาบาลโดยตรง รู้สึกไม่มีความสุขเลย ค่ะแนนสอบก็ไม่ค่อยดี แต่ก็อดทนเรียนจนผ่านปี 3 พอขึ้นปี 4 ทุกอย่างก็เริ่มดีขึ้น

ตัวเองก็เริ่มทำได้แล้วว่าเมื่อมาถึงขั้นนี้แล้วอย่างไรก็ต้องเรียนให้จบ แล้วทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยดี พอเรียนจบรุ่นเราก้เป็นรุ่นแรกที่มีประกาศจากคณะว่าจะรับเข้าทำงานไม่หมดทุกคนเพราะตำแหน่งไม่พอ ตัวเองไปสัมภาษณ์เป็นอาจารย์ที่ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ แต่ไม่ได้รับการคัดเลือก จึงไปทำงานที่โรงพยาบาลรามาริบัติประมาณปีกว่าๆ ตอนนั้นมีความสุขมาก เพราะได้หัวหน้าและเพื่อนร่วมงานที่เข้ากันได้ดี จนวันหนึ่งเพื่อนที่ทำงานด้วยกันลาออกเพื่อกลับไปทำงานที่บ้านเกิดของเขาที่จังหวัดขอนแก่น ด้วยความที่ติดเพื่อนก็เลยลาออกตามเพื่อนไปทำงานที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นด้วย ปรากฏว่าอยู่ขอนแก่นได้แค่ 3 เดือนก็ทนคิดถึงบ้านไม่ไหว ก็เลยต้องลาออกแล้วกลับมาเรียนต่อด้านการวิจัยที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พอเรียนจบก็ไปสมัครทำงานกับบริษัทที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในตำแหน่งนักวิจัยตลาด สอบทุกอย่างผ่านหมดยกเว้นสอบสัมภาษณ์ ด้วยเหตุผลที่เราเป็นผู้หญิง เพราะตำแหน่งนี้ต้องออกไปทำงานต่างจังหวัดบ่อยๆ บางครั้งอาจไม่ปลอดภัย สุดท้ายเพื่อนที่เป็นอาจารย์ที่นี้โทรศัพท์ชวนมาสมัครเป็นอาจารย์ที่ภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ ก็เลยมาสมัครและได้เป็นอาจารย์พยาบาลที่มหิดลตั้งแต่นั้นมาจนถึงทุกวันนี้

2.เคล็ดลับที่อาจารย์ใช้ในการสอนนักศึกษาที่ทำงานไม่เป็นเลยให้มีความรู้จนเป็นพยาบาลได้ (ปั้นดินให้เป็นดาว)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พลุกษามะธานันท์: ท่านแรกที่จะมาเล่าเคล็ดลับการปั้นดินให้เป็นดาวให้พวกเราฟังคือ รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี อาจารย์จะมีกลเม็ดเคล็ดลับในการสอนนักศึกษาอย่างไร เราไปฟังอาจารย์เล่ากันเลยคะ

รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี: ฟังอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเล่าถึงความในใจที่ตัดสินใจมาเป็นอาจารย์พยาบาลแล้วเห็นเลยว่าชีวิตการเรียนและการทำงานของตัวเองจะเรียบง่ายกว่าอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน เพราะเราเริ่มต้นด้วยการเรียนพยาบาล จบแล้วก็มาเป็นอาจารย์พยาบาลอยู่ 2 ปี จากนั้นไปเรียนต่อแล้วก็กลับมาเป็นอาจารย์อยู่ที่ภาควิชาการพยาบาลรากฐาน ทำงานร่วมกับพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ อย่างสนุกสนาน เราได้แบบอย่างที่ดีในการเป็นอาจารย์จากอาจารย์และพี่ๆ ในภาควิชาการพยาบาลรากฐาน ส่วนใหญ่อาจารย์จะค่อนข้างดุ แต่อาจารย์ที่เป็นคู่กับเราท่านเป็นคนใจเย็น พอถึงเวลาต้องไป Inchart ที่แผนกอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ และต้องไป Turn Ward เป็น General Nurse 1 ปีเต็มๆ ทำให้ได้ประสบการณ์หลายอย่างที่สามารถนำมาใช้ในการสอนวิชาการพยาบาลรากฐาน ต้องบอกก่อนเลยนะคะว่าอาจารย์ในภาควิชานี้จะค่อนข้างดุ ที่ทราบก็เพราะนักเรียนบอก พอเริ่มสอนในห้องปฏิบัติการทั้งอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ เช่น สอนฉีดยาก็สอนกันแบบเข้มงวดเลย นักศึกษาก็รู้เรื่องดีแต่พอไปฝึกปฏิบัติบน Ward กลับทำไม่ได้ ก็เลยลองให้นักเรียนประเมินผลหลังการสอน ทำให้ทราบว่าอาจเพราะเราสอนแบบดุๆ นักเรียนเลยกลัวเรามาก จึงคิดว่าต้องปรับวิธีการเรียนการสอนใหม่ โดยตกลงกับนักเรียนว่าครั้งแรกครูจะเริ่มต้นด้วยการสอนและสาธิตไปที่ละขั้นตอน ตรงไหนฝึกได้ก็จะให้นักเรียนได้ฝึกไปด้วยเลย จากนั้นนักเรียนต้องกลับไปฝึกฝนด้วยตนเอง เมื่อกลับมาเรียนในครั้งที่สองนักเรียนจะต้องเก่งขึ้น ต้องสามารถทำตามที่ครูสอนไปในครั้งแรกได้ อาจมีผิดพลาดบ้างก็ไม่เป็นไร แต่ครั้งที่สามนักเรียนจะต้องทำได้อย่างถูกต้อง อันนี้ถือเป็นข้อตกลงระหว่างครูและนักเรียน และยังใช้วิธีให้นักเรียนทำแบบทดสอบ (Quiz) แรกๆนักเรียนก็ทำไม่ได้เพราะเขาไม่ค่อยอ่านหนังสือ หลังๆ ก็เลยให้ทดสอบกันทุกชั่วโมง ให้นักเรียนผลัดกันตรวจและเฉลย ทำหลายๆ ครั้งก็ได้ผลดี จากนั้นให้นักเรียนเขียนความในใจหลังการ

เรียนการสอน นักเรียนก็เขียนบอกว่าวิธีนี้ทำให้เขาขยันขึ้น ได้พัฒนาตนเองมากขึ้น แม้ว่าสอนเด็กปี 3 ก็ไม่แตกต่างกัน เพราะนักเรียนจะหมุนเวียนไปมา เช่น จากภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ แล้วมาภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ เพราะฉะนั้นนักเรียนที่หมุนมาก็ยังไม่มีความรู้และประสบการณ์รอบด้าน อาจได้เรียนรู้ในเรื่องหนึ่งแต่ยังใหม่สำหรับเรื่องนี้ เราจึงต้องคิดเสมอว่านักเรียนยังไม่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่เราจะสอนมาก่อน ก็จะทำให้เขาไปค้นคว้า อ่านหนังสือและทบทวนเนื้อหามาก่อนเข้าเรียนแล้วจึงจะเริ่มสอน เวลาสอนครูจะต้องยิ้มๆ เข้าไว้ เพราะถ้าเราทำหน้าตักนักเรียนก็จะกลัว แล้วเวลาสอนนักเรียนต้องใจเย็นถ้ามีโอกาสก็ทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างด้วย

แบบอย่างการสอนเราก็จำมาจากอาจารย์และรุ่นพี่ที่สอนเรา และอีกอย่างที่ยากฝากไว้กับน้องๆ อาจารย์ทุกคนก็คือ เวลาสอนนักเรียนหากเรามีเกร็ดความรู้หรือเทคนิคอะไรที่คิดว่านักเรียนควรจะรู้จักให้สอนและแนะนำไปด้วยเลย เพราะเมื่อเขาเรียนจบไปแล้วเราอาจไม่มีโอกาสได้กลับมาสอนเขาอีก สิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์กับเขาในอนาคตค่ะ และจะบอกกับนักเรียนเสมอว่าหากตัดสินใจที่จะเรียนพยาบาลแล้วก็ต้องตั้งใจเรียนให้ถึงที่สุด เมื่อเรียนจบแล้วไม่ว่าเราจะยังอยู่ในสายอาชีพนี้หรือไม่ วิชาชีพนี้ก็จะติดตัวเราไปตลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามะธานันท์: อาจารย์ท่านต่อไปที่จะมาเล่าเคล็ดลับในการปั้นดินให้เป็นดาว คือ รองศาสตราจารย์สุคนธ์ ไขแก้ว อาจารย์ได้รับรางวัลการสอนภาคปฏิบัติดีเด่น ได้รับรางวัลสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช และได้คะแนนภาคปฏิบัติ 100 คะแนนเต็มที่ตั้งตรงจิตอีกด้วย อาจารย์มีเคล็ดลับอย่างไร ไปฟังกันเลยค่ะ

รองศาสตราจารย์สุคนธ์ ไขแก้ว: หน้าที่ความรับผิดชอบในการสอนนักศึกษา จะสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และสอนทั้งนักศึกษาปี 2 ปี 3 และปี 4 ทำให้ตลอดระยะเวลา 36 ปีได้เห็นความเจริญก้าวหน้าของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเป็นบัณฑิตที่สวยงาม แต่ในวันนี้จะเน้นเคล็ดลับในการสอนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 นักศึกษาปี 3 คุณจะนำเสนอที่สุดเพราะเป็นปีที่เรียนหนักที่สุดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนั้นจึงเปรียบการสอนนักศึกษาเหมือนการปลูกบ้าน รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณสอนนักศึกษาปี 2 เปรียบเหมือนการลงเสาบ้าน ตนเองสอนนักศึกษาปี 3 เปรียบเหมือนการทำฝ้ายบ้าน ส่วนรองศาสตราจารย์สุธีราสอนนักศึกษาปี 4 เปรียบเหมือนการมุงหลังคา สุดท้ายเราก็ได้บ้านที่แข็งแรงและสวยงาม ดังนั้นสิ่งที่มักจะเน้นย้ำกับนักศึกษาเสมอว่าสิ่งที่ครูสอนไปทั้งหมดนักศึกษาจะต้องนำไปใช้ในการทำงานบน Ward นักศึกษาจึงควรตั้งใจและมีสมาธิในการฟังครูสอนตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะทุกอย่างที่ครูสอนเป็นสิ่งที่สำคัญ นักศึกษาไม่ควรเข้าเรียนสายและไม่ควรขาดเรียน จะสอนนักศึกษาเรื่องการใช้หัวใจนักปราชญ์ คือ “สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง ฟังให้มาก ปากต้องใช้ ใจต้องคิด จะได้เป็นบัณฑิตที่แท้จริง” ดังนั้นระหว่างที่เข้าเรียนนักศึกษาจะต้องตั้งใจฟังที่ครูสอน จดบันทึก คิดและถามเมื่อมีข้อสงสัย ทำให้การเรียนการสอนเป็น Two-way Communication และที่สำคัญต้องกลับไปทบทวนด้วย เวลาสอนก็ต้องคอยกระตุ้นไม่ให้นักศึกษานิ่งเฉยๆ ให้เขาฟังแล้วเขียน จึงเตรียม handout ที่มีรูปเป็นส่วนใหญ่มีเนื้อหาเป็นส่วนน้อย แล้วให้นักศึกษาจดบันทึกส่วนสำคัญที่ครูสอนลงไปเอง

เคล็ดลับในการสอนภาคทฤษฎีก็คือ อาจารย์ต้องเข้าใจนักศึกษา นักศึกษาปี 3 อายุประมาณ 21-22 ปี กำลังเป็นวัยรุ่นส่วนใหญ่มักชอบดูละคร ในการสอนภาคทฤษฎีจึงใช้วิธียกตัวอย่าง ในสมัยหนึ่งละครเรื่องคู่กรรมดังมาก ตนเองก็นำความชอบส่วนนี้มาดึงดูดนักศึกษา โดยนำเนื้อหาและตัวละครมาผนวกเข้ากับเนื้อหาการสอน ใช้การยกตัวอย่างสถานการณ์ในละครนำเข้าสู่บทเรียน เช่น ครั้งหนึ่งจะสอนเรื่องสตรีตั้งครรภ์ที่มีอาการอาเจียนแพ้ท้อง ก็

ยกตัวอย่างของอังสุมาลิน ที่ตั้งท้องจนมีอายุครรภ์ 5 เดือนแต่ยังมีอาการอาเจียนอยู่ การที่มีอาการอาเจียนมากผิดปกติแสดงว่ามีความขัดแย้งทางจิตใจเพราะเขาเป็นหญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ เราเรียกอาการเช่นนี้ว่า Hyperemesis Gravidarum นักเรียนก็จะจำได้ว่าหากพูดถึง Hyperemesis Gravidarum ก็จะมีถึงละครเรื่องคู่กรรม อย่างนี้เป็นต้น วิธีการนี้ไม่ได้คิดขึ้นเอง แต่จำแบบอย่างมาจากอาจารย์ที่สอนและตนเองเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีจึงนำมาใช้กับนักศึกษา

ส่วนการสอนภาคปฏิบัติจะสอนทั้งนักศึกษาปี 3 และปี 4 นักศึกษาปี 4 จะสอนง่ายกว่าปี 3 เพราะเขาเรียนภาคทฤษฎีมาหมดแล้ว ตอนที่เข้ามาเป็นครูใหม่ๆ จะดูหลายๆ เนื่องจากไม่ได้จบด้านครุศาสตร์โดยตรงจึงไม่มีทักษะในการสอนและการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา ในขณะนั้นมีความคาดหวังเพียงอย่างเดียวว่านักศึกษาต้องเก่งและต้องทำได้ตามเราที่สอน หากนักศึกษาตอบคำถามหรือทำไม่ได้ก็จะกดดันนักศึกษาด้วยการเงิบ ทำให้นักศึกษาเกิดความเครียด ตัวเราเองก็เครียด แต่พอเห็นอาจารย์ท่านหนึ่งค่อยๆ สอนนักศึกษาแบบใจเย็นมากๆ จนนักศึกษาเข้าใจและทำได้ เช่น เวลาอาจารย์ท่านสอนนักศึกษาตรวจรก เกี่ยวกับเรื่องภาวะ Placenta Previa หากนักศึกษาตอบไม่ได้ อาจารย์ก็จะบอกไปว่า “อะไรนะที่ขึ้นต้นด้วยตัว P แล้วต่อด้วยตัว L” นักศึกษาก็จะนึกออกทันทีว่า “อ้อ... Placenta Previa ค่ะอาจารย์” พอตอบคำถามได้นักศึกษาก็จะเกิดความภาคภูมิใจ เห็นได้จากแววตาของเขาที่เป็นประกายเลยล่ะ เราจึงได้วิชาครูมาจากอาจารย์ท่านนั้น และนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปรับปรุงการสอนของเรา

สิ่งที่อยากฝากไว้กับอาจารย์ทุกท่านก็คือ ขอให้เข้าใจนักศึกษาว่าเขาไม่ได้เรียนวิชาที่เราสอนเพียงวิชาเดียว เราจึงต้องพยายามจัดสิ่งที่ต้องการสอนให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการจำและการทำความเข้าใจของนักศึกษา เช่น ข้อห้ามในการทำ Oxytozin มี 5 อย่างขึ้นต้นด้วยตัว P หรือเรียกว่า 5P จะบอกกับนักศึกษาด้วยว่าเราจะรู้เพียงแค่นี้ไม่ได้ แต่จะต้องรู้ด้วยว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นข้อห้ามและห้ามทำอะไรเหล่านี้เพราะอะไร วิธีการเช่นนี้จะทำให้นักศึกษาจดจำได้อย่างแม่นยำ และหากเป็นไปได้อาจารย์อาจช่วยสอนเทคนิคการดูหนังสือสอบให้กับนักศึกษาด้วยว่าเวลาอ่านหนังสือหากเราอ่านออกเสียงจะทำให้เสียงของเราวนกลับไปในหู ทำให้เราได้อ่านและฟังไปด้วยในตัว หากยังมีเวลาก็ให้พูดให้เพื่อนฟัง และจด shortnote แล้วนำ shortnote นั้นกลับมาทบทวนอีกครั้ง หากทำได้เช่นนี้จะต้องทำข้อสอบได้อย่างแน่นอน สุดท้ายที่อยากฝากกับน้องๆ อาจารย์ทุกคนก็คือ อยากให้อาจารย์ให้ความเมตตาแก่นักศึกษาปี 3 ให้มากที่สุด เพราะนักศึกษาปี 3 ต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติหนักที่สุด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พฤษภาเมธานันท์: เราได้เคล็ดลึบดีๆ จากอาจารย์สุคนธ์หลายอย่างเลยนะคะ ตอนนี้น้ำบ้านของเราเริ่มสวยแล้ว มีประตู มีข้างฝาแล้ว ตอนนี้เรามาเลียวออกไปข้างนอกสักนิด มาดูซิว่าในชุมชนจะมีอะไรที่เราจะนำมาทำเป็นหลังคาบ้านให้สวยงามได้บ้าง ขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์สุธีราค่ะ

รองศาสตราจารย์สุธีรา ฮุ่นตระกูล: จำได้ว่าตอนที่เป็นอย่างใหม่ๆ เข้าไปสอนครั้งแรกจะตื่นเต้นมาก พอสอนผ่านไปสัก 1 เทอมถึงจะเข้าที่เข้าทาง ที่ภาควิชาจะมีรุ่นพี่ช่วยแนะนำเทคนิคการสอนให้ เราจึงนำตัวอย่างที่ดีๆ ของรุ่นพี่ๆ มาใช้ในการสอนนักศึกษา เวลาสอนสุขศึกษาให้กับผู้ป่วยที่ OPD ขณะนั้นเป็นอาจารย์ฝึกหัด รุ่นพี่ก็จะไปช่วยให้คำแนะนำเวลาตนเองสอน เพราะต้องสอนต่อหน้าคนเยอะๆ จำได้ว่าตอนนั้นกลัวและตื่นเต้นมาก แต่ก็พยายามฝึกสอนจนกระทั่งทำได้และเกิดความมั่นใจในตัวเอง พอมาสอนในชั้นเรียนก็มีความกล้ามากขึ้น เทคนิคในการสอนนักศึกษาปี 2 และปี 3 ในสมัยนี้จะแตกต่างจากนักศึกษารุ่นก่อนๆ ตรงที่สมัยนี้นักศึกษาจะไม่ชอบจด

บันทึก จะชอบอ่านจากเอกสารประกอบการสอน (Sheet) บางครั้งอ่านบ้างไม่อ่านบ้าง เราจึงใช้วิธีการสอนโดยเน้นอธิบายในหัวข้อที่เป็นประเด็นหลักๆ พร้อมยกตัวอย่าง ส่วนเนื้อหารายละเอียดจะให้นักศึกษาไปอ่านและทำความเข้าใจเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการสอน เวลาเราออกข้อสอบส่วนใหญ่จะออกแบบอัตนัย บางครั้งนักศึกษาตอบไม่ได้ นักศึกษาบางคนก็เขียนบอกมาในข้อสอบว่าตอนที่ฟังอาจารย์สอนเข้าใจดีและจำตัวอย่างที่อาจารย์ยกให้ฟังในชั้นเรียนได้หมดเลย แต่กลับทำข้อสอบไม่ได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาเข้าใจแต่จับ Concept ไม่ได้ เลยทำให้ทำข้อสอบไม่ได้ เวลาสอนหากนักศึกษาค้นไหนคุยกันหรือนั่งหลับ ก็จะไม่เรียกให้ลุกขึ้นตอบคำถาม นักศึกษาก็จะไม่กล้าคุยหรือนั่งหลับเพราะจะอายหากถูกเรียกให้ลุกขึ้นตอบคำถามแล้วตอบไม่ได้ค่ะ

สำหรับการสอนภาคปฏิบัติ ช่วงแรกจะเข้มงวดมาก จนบางครั้งมีนักศึกษา Comment เรื่องการตรวจรายงานบ้าง ต่อมาจึงได้ปรับการสอนใหม่ จะไม่เข้มงวดกับนักศึกษามากเกินไป และยังให้กำลังใจกับนักศึกษาด้วย แต่ในระยะหลังนักศึกษารุ่นใหม่ๆ จะคิดวิเคราะห์ไม่ค่อยเป็น มักจะนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในภาคทฤษฎีไปใช้อธิบายให้ผู้ป่วยในชุมชนปฏิบัติ ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ผู้ป่วยไม่เข้าใจและไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ก็ต้องสอนและให้คำแนะนำว่าให้นักศึกษารู้จักคิดและวิเคราะห์ว่าเราควรอธิบายกับผู้ป่วยอย่างไรที่จะทำให้เขาเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เราจะต้องนำทฤษฎีมาประยุกต์ไปสู่การปฏิบัติ ต้องวิเคราะห์ว่าสิ่งที่ผู้ป่วยในชุมชนปฏิบัติอยู่นั้นถูกต้องแล้วหรือไม่ ถ้าไม่ มีข้อผิดพลาดหรือความเข้าใจผิดในส่วนใดและเราจะช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดนั้นให้ถูกต้องได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้นักศึกษายังไม่มีประสบการณ์จึงต้องสอนและให้คำแนะนำกับเขาด้วย อาจต้องสอน ให้คำแนะนำ และให้นักศึกษาทดลองฝึกก่อนที่จะออกชุมชนก็ได้ เวลาที่นักศึกษาออกชุมชนอาจารย์ก็ต้องคอยสังเกตการณ์ว่านักศึกษาทำตามที่อาจารย์สอนและแนะนำหรือไม่ ที่สำคัญอาจารย์ต้อง Feedback ให้เขารู้ถึงจุดดีเพื่อเขาจะได้มีความภูมิใจเมื่อเขาทำตามที่อาจารย์สอนได้ และจุดด้อยเพื่อนำไปปรับปรุงในครั้งต่อไปด้วย เมื่อนักศึกษาต้องทำงานเป็นกลุ่มบางครั้งอาจเกิดปัญหาบางคนทำงานบางคนไม่ทำ ในฐานะครูคงต้องเข้าไปช่วยดูในส่วนนี้ด้วยว่าแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไร การแบ่งงานภายในกลุ่มเป็นอย่างไร เพราะลักษณะงานของการออกชุมชนและงานบน Ward จะไม่เหมือนกัน การออกชุมชนจะมีลักษณะที่เป็นงานกลุ่มค่อนข้างมาก หากอาจารย์ช่วยดูแลในส่วนนี้ด้วยก็จะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาด้วย ในการออกชุมชนจะต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพราะบางครั้งสมาชิกในชุมชนก็สามารถช่วยประเมินการทำงานของนักศึกษาด้วย โดยแจ้งว่านักศึกษาค้นไหนเก่ง อธิบายสิ่งต่างๆ ให้เขาเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ง่าย หรือนักศึกษาค้นไหนมีพฤติกรรมอย่างไร ควรปรับปรุงอย่างไร ตรงนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ในการให้นำคำแนะนำกับนักศึกษาด้วย สำหรับการทำงานบน Ward ก็เช่นเดียวกัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกขามาธานันท์: สำหรับท่านสุดท้าย รองศาสตราจารย์สุวิมลจะช่วยตกแต่งและเติมเฟอร์นิเจอร์ที่บ้านของเราสวยสมบูรณ์แบบ อาจารย์จะเล่าให้เราฟังเกี่ยวกับการปั้นบัณฑิตศึกษาหนึ่งคนออกสู่อุตสาหกรรมสุขภาพเป็นอย่างไร เรียนเชิญอาจารย์ค่ะ

รองศาสตราจารย์สุวิมล กิมปี: จากประสบการณ์ที่สอนทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท รู้สึกเห็นด้วยกับรองศาสตราจารย์สุธีราในเรื่องสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับหน่วยงานหรือชุมชนที่นักศึกษาต้องทำงานด้วย เพราะหากนักศึกษามีสัมพันธ์ที่ดีกับ Ward หรือชุมชน ก็จะทำงานได้อย่างมีความสุข มีความราบรื่น ส่วนการจ่าย Case บางครั้งหากเราจ่าย Case ที่หนักเพราะต้องการให้นักศึกษาได้ความรู้และประสบการณ์ แต่นั่นอาจเกินความสามารถของนักศึกษา ซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเครียดและเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อการทำงานบน Ward ด้วย จึงคิดว่ากรจ่าย Case ให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษา

แต่ละชั้นปีจะช่วยให้นักศึกษาทำงานบน Ward ได้ดี มีความสุขและเกิดความภาคภูมิใจกับงานที่ทำ ประเด็นสำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ อย่าคาดหวังกับนักศึกษามากเกินไป เมื่อนักศึกษามาอยู่กับตนเอง ตนเองก็จะสอนให้หมดตั้งแต่เริ่มต้นโดยไม่ตั้งคำถามเลย ทำให้ตนเองไม่เครียดและนักศึกษาก็จะไม่เครียดด้วย และคอยดูพัฒนาการของนักศึกษาว่าเขามีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ เช่น จากเดิมเขียน Nursing Diagnosis ไม่เป็นเลย พอเวลาผ่านไปเขาเริ่มเขียนได้ ถึงแม้จะไม่ถูกต้องทั้งหมดแต่ก็นับได้ว่าเขามีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นแล้ว

สำหรับการสอนนักศึกษาปริญญาโท อาจมีความยากกว่าการสอนระดับปริญญาตรีในบางแง่มุม หากเรามองในมุมมองทักษะ ระดับปริญญาโทจะมีทักษะที่ดีอยู่แล้ว แต่ประเด็นที่อาจเป็นปัญหาของนักศึกษาปริญญาโทคือ บางครั้งเขาอาจมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของครอบครัวเข้ามาเป็นปัจจัย สำหรับคนที่มีแนวโน้มว่าอาจกำลังมีปัญหาเราต้องเข้าใจและเอาใจใส่เขามากขึ้นเพื่อจะได้ช่วยเหลือเขาให้ได้มากที่สุด อาจใช้วิธีการเรียกมาคุยเพื่อสอบถามปัญหา ให้คำแนะนำและหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือกับนักศึกษาด้วย ก็ไม่ค่อยแน่ใจนะว่าวิธีที่ทำอยู่นี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดหรือไม่ แต่ที่ผ่านมาใช้วิธีนี้ในการให้คำแนะนำกับนักศึกษามาโดยตลอดและสามารถทำให้นักศึกษาที่มีปัญหา รู้สึกท้อแท้และอยากลาออกกลับมาเรียนต่อ รวมทั้งทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จการศึกษามาหลายรุ่นแล้ว สุดท้ายอยากฝากกับน้องๆ อาจารย์ทุกคนว่า อาจารย์ควรให้ความสนิทสนมกับนักศึกษาทุกคนอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของอาจารย์ในคณะฯทุกท่าน

3. แนวทางหรือหลักการที่อาจารย์ใช้ในการทำงาน รวมถึงความประทับใจและความภาคภูมิใจที่อยากบอกกับน้องๆ ในการเป็นอาจารย์พยาบาล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พฤษภาเมธานันท์: อาจารย์ทั้งสี่ท่านก็ได้ให้เคล็ดลับที่อาจารย์ใช้ในการสอนนักศึกษา รวมทั้งแนวทางและหลักการในการทำงานของอาจารย์ให้เราฟังกันไปบางส่วนแล้ว ในลำดับต่อไปขอให้อาจารย์ช่วยให้แนวคิดและหลักการที่อาจารย์ใช้ในการทำงานเพิ่มเติม พร้อมทั้งเล่าถึงความประทับใจและความภาคภูมิใจในการเป็นอาจารย์พยาบาล ให้พวกเราฟังในช่วงสุดท้ายนี้ค่ะ ขอเริ่มจากอาจารย์สุวิมลนะคะ เรียนเชิญค่ะ

รองศาสตราจารย์สุวิมล กิมปี: สิ่งปฏิบัติเสมอมา คือ มีความรับผิดชอบ เมื่อทำอะไรแล้วก็จะทำอย่างเต็มที่และทำให้ดีที่สุด มีครั้งหนึ่งสอนนักศึกษาปี 3 คนหนึ่ง สังเกตเห็นว่าเวลาขึ้น Ward ทำให้นักศึกษาคนนั้นไม่ค่อยสนใจการ Round Ward เลย เวลา Conference ก็ไม่สนใจ ผ่านไปสัก 1-2 วันก็เห็นว่าสิ่งที่เขาเขียนลงในกระดาษไม่เกี่ยวกับการเรียนเลย แต่กลับเป็นภาพวาดที่เขาวาดได้สวยงาม จึงถามนักศึกษาคนนั้นว่าทำไมถึงวาดภาพได้สวยจัง เราไม่ดูเขาเลยนะ เขาก็ตอบว่าความจริงเขาชอบวาดรูปและอยากเรียนสถาปัตย์ แต่คุณพ่อคุณแม่อยากให้เรียนพยาบาล ตนเองก็แนะนำไปว่าน่าจะไปสอบเรียนสถาปัตย์ตามที่ชอบนะ แต่นักศึกษาบอกว่าเรียนมาถึงปี 3 แล้วหากไปสอบเรียนใหม่ก็จะเสียเวลา ตนเองจึงสอนนักศึกษาว่าเมื่อคิดแล้วว่าต้องเรียนให้จบแล้วทำไมจึงไม่ใช้ช่วงเวลาที่เหลืออยู่นี้ให้สำเร็จเสียก่อน แล้วหลังจากนั้นเราก็สามารถไปทำอะไรที่เราชอบและอยากทำอีกก็ได้ จากนั้นตนเองเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาชัดเจน คือ นักศึกษาสนใจเรียนมากขึ้น เวลาที่มีคำถามใน Conference นักศึกษาก็ตอบ เวลาเขียน Diary Care Plan ก็เขียนได้ดี พอถึงช่วงประเมินผลนักศึกษาก็เข้ามาขอบคุณและบอกว่าหลังจากได้คุยกับอาจารย์แล้วรู้สึกสบายใจ ทำให้คิดได้ จะตั้งใจเรียนและพยายามเรียนให้จบ จึงประทับใจในการได้ใช้ประสบการณ์ของตัวเองช่วยแก้ปัญหาให้กับลูกศิษย์แล้วทำให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จได้ จึงรู้สึกประทับใจความสามารถของตนเองด้วย

สำหรับความภาคภูมิใจที่ได้เป็นอาจารย์พยาบาล สิ่งแรกคือ เกิดประโยชน์กับตัวเอง ครอบครัว และทุกๆ อย่าง ทำให้มีความรู้และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ เรื่องที่สองคือ เปลี่ยนบุคลิกภาพตนเองจากที่เคยเป็นคนหน้าดูไม่ค่อยยิ้ม ก็เปลี่ยนเป็นยิ้มมากขึ้น จากเคยเป็นคนขี้อายไม่ค่อยพูด หรือพูดแห้งๆ ตรงๆ ก็เปลี่ยนให้เราเป็นคนที่กำลังแสดงความคิดเห็น กล้าพูด รู้จักใช้คำพูดที่อ่อนน้อมและมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ด้วย เรื่องสุดท้ายคือ มีเพื่อนร่วมวิชาชีพที่น่ารัก จะไปไหนมาไหนก็มีพี่ๆ น้องๆ ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น และยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือเสมอมา สำหรับเป้าหมายต่อไปที่ตั้งไว้คือ หากมีเวลาพออยากจะทำงานด้านสังคม โดยเฉพาะกับผู้ป่วยโรคมะเร็ง เนื่องจากเคยติดต่อกับมูลนิธิที่ดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ที่ยังขาดบุคลากรด้านสุขภาพมาร่วมทีม เพราะส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครทั่วไป ตรงนี้ก็เป็นสิ่งที่ตั้งใจไว้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามาธานันท์: ลำดับต่อไปขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ เล่าถึงแนวคิดและหลักการที่อาจารย์ใช้ในการทำงานเพิ่มเติม พร้อมทั้งเล่าถึงความประทับใจและความภาคภูมิใจในการเป็นอาจารย์พยาบาล ตลอดระยะเวลาสามสิบกว่าปีในการเป็นอาจารย์ให้หน่อยๆ ฟังค่ะ

รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ โพธิ์ศรี: สิ่งที่ทำให้ทำงานอยู่ถึง 37 ปีกว่าๆ ก็คือพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ที่น่ารัก นี่แหละค่ะ พวกเรามีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เพราะวัฒนธรรมองค์กรของเราที่อยู่กันแบบพี่น้อง หากพวกเราทำอะไรแล้วขอให้ตั้งใจทำสิ่งนั้นและทำให้สำเร็จ เพราะองค์กรจะประสบความสำเร็จได้ต้องมาจากพวกเราพร้อมใจกันทำงานและทำหน้าที่ของพวกเราให้ดีที่สุด หากเห็นว่าอะไรที่ยังไม่ดีและควรแก้ไขตรงส่วนไหนก็อย่านิ่งเฉย พวกเราต้องกล้าแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการไขข้อบกพร่องเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนา หากองค์กรประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในองค์กรก็จะดี พวกเราก็จะมีความสุข องค์กรจะประสบความสำเร็จไม่ได้หากพวกเราไม่พร้อมใจกัน เมื่อเรารับผิดชอบในหน้าที่ของเราแล้ว เราก็ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อองค์กรด้วย ทำงานในหน้าที่หลักของตนเองอย่างเต็มที่ หากมีโอกาสทำวิจัยก็ควรทำ พยายามทำตำแหน่งทางวิชาการก่อนที่จะขึ้นเป็นผู้บริหารเพราะหากขึ้นเป็นผู้บริหารแล้วอาจไม่มีเวลาทำงานวิชาการ และไม่ควรเคร่งเครียดกับงานมากเกินไป อาจแบ่งเวลาไปเที่ยวบ้าง “ทำงานให้สนุก หาความสุขให้บ้าง ชีวิตเป็นของเรา เราเป็นคนกำหนด ไม่มีใครมากำหนดเรา” ความภูมิใจที่ได้เป็นอาจารย์เพราะได้สอนลูกศิษย์ “ภูมิใจที่มีพี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ คณะฯคือบ้านที่สองของพวกเรา อยากให้คณะฯเป็นบ้านที่งดงาม พวกเราต้องช่วยกันสร้างค่ะ”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามาธานันท์: ลำดับต่อไปขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์สุธีรา ให้แนวคิดและหลักการที่อาจารย์ใช้ในการทำงาน พร้อมทั้งเล่าถึงความประทับใจและความภาคภูมิใจในการเป็นอาจารย์พยาบาลด้วยค่ะ

รองศาสตราจารย์สุธีรา ฮุ่นตระกูล: ชีวิตการทำงานในระบบราชการ มีการเปลี่ยนยุคเปลี่ยนสมัยไปหลายแบบ ในยุคแรกๆ จะทำงานและพิจารณาผลงานไปเรื่อยๆ แต่ในขณะนี้มีการนำ 4 พันธกิจหลักและ NS Workpoint เข้ามาพิจารณา ทำให้มีกฎกติกาในการทำงานมากขึ้นและเข้มงวดขึ้น ทำให้พวกเราทุกคนอาจต้องเคร่งเครียดกับกฎเกณฑ์ คณะฯยังขาดระบบพี่เลี้ยงที่ชัดเจน ทำให้การพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ในคณะฯไม่รองรับกับจำนวนบุคลากรที่เกษียณอายุราชการไป ตอนมาเป็นอาจารย์ใหม่ๆ ต้องใช้ความอดทนสูงมาก เพราะเดิมไม่คุ้นเคยกับระบบราชการ อาจแต่งตัวไม่เรียบร้อยบ้าง ก็จะโดนตำหนิ เพราะมีการอบและระบบที่จะบั่นให้เราเป็นคนเรียบร้อย ในสมัยนั้นเราจะต้องอยู่ในกรอบ เมื่อเวลาผ่านไปทุกอย่างก็เริ่มเข้าที่เข้าทาง และโชคดีที่ตอนเรียนปริญญาโทมีครูที่ดี อาจารย์จะ

สอนวิธีคิดวิธีการมองปัญหา และได้มีส่วนช่วยอาจารย์ทำงานวิจัยและงานวิจัยนั้นก็เป็นวนิทยานิพนธ์ของตนเองด้วย อาจารย์ก็จะเข้มงวดเรื่องการทำวิทยานิพนธ์ค่อนข้างมาก จนกังวลว่าจะเรียนสำเร็จหรือไม่ แต่สุดท้ายอาจารย์ก็ช่วยเหลือจนทำวิทยานิพนธ์สำเร็จ ทำให้ได้รับความรู้ด้านต่างๆ จากอาจารย์มากมาย จากนั้นก็เริ่มขอทุนวิจัยเอง ด้วยความที่ตนเองได้ความรู้ประสบการณ์จากอาจารย์ทำให้สามารถเขียนประเด็นปัญหา ผลที่คาดว่าจะได้จาก งานวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ชัดเจน ทำให้ได้รับทุนทำวิจัยหลายเรื่อง และมักได้รับคำชมเชย จากคณะกรรมการพิจารณาทุนวิจัยอยู่เสมอ สำหรับอาจารย์ท่านไหนที่ส่งโครงร่างวิจัยแล้วไม่ได้รับทุนก็อย่าเพิ่งท้อ ให้อาจารย์นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมาปรับให้ชัดเจนขึ้นแล้วลองส่งไปใหม่ อาจารย์ก็จะได้รับทุน เมื่ออาจารย์ เขียนโครงร่างวิจัยส่งขอทุนบ่อยๆ ก็จะมีประสบการณ์และชื่ออาจารย์ก็จะเป็นที่รู้จักในวงการศึกษา และที่สำคัญอย่าง ลืมส่งผลงานไปตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ และนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้วย

เมื่อจะเริ่มทำงานวิจัย อาจารย์จะต้องค้นหาปัญหาที่เป็นปัญหาที่แท้จริง และเป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ได้จริง ก็เกิดประโยชน์ในวงวิชาการที่กว้างขวางด้วย ขอฝากน้องๆ ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกว่า เวลาเรียนเรามักจะให้ความสำคัญกับ Specialist ของตนเองเป็นส่วนใหญ่ จึงขอฝากให้พิจารณาการทำวิจัย แบบสหสาขาวิชาชีพ ต่างภาควิชาหรือต่างหน่วยงานบ้างจะช่วยให้เราเห็นวิธีคิดที่แตกต่าง อาจทำให้เราได้รับ มุมมองและแนวคิดที่กว้างขึ้น ไม่ควรใช้เพียงกระบวนการ Survey Research เท่านั้น เราอาจใช้การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR = Participatory Action Research) หรือกระบวนการอื่นๆ ที่สามารถตอบโจทย์ วิจัยของเราได้จริง อยากให้อาจารย์ทุกคนทำงานวิจัยเพราะรัก แล้วอาจารย์จะได้ทั้งองค์ความรู้และตำแหน่งทาง วิชาการตามมาอีกด้วย และที่จะลืมไม่ได้ก็คือเวลาเขียนโครงร่างวิจัยจะต้อง Integrate idea ด้วย เพื่อที่จะได้แน่ใจ ว่าโครงร่างวิจัยนี้เป็นงานที่ผู้วิจัยสนใจจริงๆ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์กับเราอย่างแท้จริงค่ะ

ความภาคภูมิใจในการเป็นพยาบาลก็คงเป็นในช่วงปี 2542-2544 ที่ได้รับตำแหน่งรองคณบดี ช่วยดูแล งานประกันคุณภาพของคณะฯ ในช่วงนั้นเป็นยุคแรกๆ ที่คณะฯจะต้องรับการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.) และมหาวิทยาลัยก็นำระบบประกันคุณภาพเข้ามาใช้กับทุกคณะภายในมหาวิทยาลัย ช่วง นั้นเป็นช่วงที่ต้องเตรียมระบบประกันคุณภาพ ดังนั้นทุกคนในคณะฯจึงต้องตื่นตัวกับเกณฑ์การประกันคุณภาพ ต้องช่วยกันวางระบบจนได้ระบบประกันคุณภาพของคณะฯที่ชัดเจน อาจารย์ทุกคนก็ต้องช่วยกันเก็บข้อมูลและ เขียนรายงาน จนกระทั่งคณะฯผ่านการตรวจของมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าการตรวจในครั้งแรกคณะฯจะถูก Comment มากหน่อย ถูกนำไปเปรียบเทียบกับคณะอื่นๆ ที่เตรียมตัวพร้อมกว่า แต่สุดท้ายคณะฯก็ผ่านเกณฑ์การ ตรวจของทุกสถาบันรวมทั้งการตรวจของทบวงมหาวิทยาลัยด้วย เมื่อคณะฯมีระบบที่ดีเป็นพื้นฐานแล้ว ในอนาคต ผู้ที่จะเข้ามารับผิดชอบงานประกันคุณภาพของคณะฯต่อไปก็จะดำเนินการได้ไม่ยาก จึงขออนุญาตท่านคณบดีให้ อาจารย์ท่านอื่นมารับหน้าที่ต่อ ก็ถือเป็นความภาคภูมิใจอีกอย่างในการเป็นอาจารย์พยาบาล

เมื่อได้มีโอกาสไปช่วยงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยไปเป็นคณะกรรมการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพ ซึ่งเป็นกรรมการกลางที่ต้องไปตรวจระบบประกันคุณภาพของทุกๆ คณะในมหาวิทยาลัย ทำให้ได้รู้จักคน มากขึ้นมีเครือข่ายเพิ่มขึ้น และได้ทราบว่าคณะฯเป็นต้นแบบในการทำระบบประกันคุณภาพให้กับหลายๆ คณะใน มหาวิทยาลัย ในขณะที่คณะอื่นๆ อาจยังมีระบบที่ไม่เข้มแข็ง หรือบางคณะยังไม่มีระบบเลย พอเป็น คณะกรรมการพัฒนาระบบของมหาวิทยาลัยได้ระยะหนึ่งก็ขอลาออกแต่ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยไม่ให้ลาออก โดย ให้เหตุผลว่าการทำงานประกันคุณภาพเป็นการสั่งสมความรู้และประสบการณ์เพื่อให้เก่งและทำงานได้ดี สามารถ คิดได้ว่าจะต้องถอดการทำงานในคณะและในมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไปอย่างไร และในอนาคตระบบ

การประเมินก็จะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถวัดผลด้วยกระบวนการ (Process) และผลการดำเนินงาน (Result) ดังนั้น ทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านจะต้องอดทนมากๆ เพราะการทำงานในคณะฯต้องถูกควบคุม ประเมินและวัดผลเข้มข้นมาก และขอฝากอาจารย์ทุกๆ ท่านว่าขอให้อดทนและอย่าทอดทิ้งนักศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ พุกษามธานันท์: ลำดับสุดท้ายขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์สุคนธ์ ให้แนวคิดและหลักการที่อาจารย์ใช้ในการทำงาน พร้อมทั้งเล่าถึงความประทับใจและความภาคภูมิใจในการเป็น อาจารย์พยาบาลด้วยค่ะ

รองศาสตราจารย์สุคนธ์ ไขแก้ว: หลักในการทำงานก็ไม่มีอะไรมาก คือ ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ก็ตาม ขอขอบคุณคณะฯที่ให้โอกาสในการทำงาน ตลอดระยะเวลา 36 ปี คณะฯให้ทำอะไรตนเองก็ทำหมด การที่เราได้ทำงานทุกอย่างถือเป็นโอกาสที่ดี เมื่อวันหนึ่งที่ต้องจากที่นี่ไปเราต้องทำได้หมดทุกอย่าง ตนเองโชคดีที่อาจารย์ ให้ความเมตตาและมีโอกาสมากกว่าคนอื่น มีอาจารย์ท่านหนึ่งเคยสอนไว้ว่า เราต้องทำงานแบบ “ความรู้จักความ แรง” หมายถึง พี่ๆ เป็นผู้ที่มีความรู้และสั่งสมประสบการณ์มาทำงานร่วมกับน้องๆ ที่มีเรี่ยวแรงแข็งขัน เมื่อสอง แรงทำงานควบคู่กันงานก็จะประสบความสำเร็จ คนทำงานก็มีความสุข และการที่ตนเองได้เป็นกรรมการใน คณะกรรมการต่างๆ ก็เกิดประโยชน์กับตัวเอง เช่น เมื่อตนเองเป็นคณะกรรมการกิจการนักศึกษา ตั้งแต่ยุคแรกๆ มา หลายสมัย ทำให้รู้จักธรรมชาติของนักศึกษา ทำให้รู้ว่าเวลานักศึกษาเรียนหรือขึ้น Ward ควรใช้แบบฝึกหัดแบบไหน นักศึกษาจึงจะพึงพอใจ ดังนั้นการเป็นกรรมการก็เป็นประโยชน์กับเรา การมองวิกฤติหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเราให้เป็นโอกาสที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่อาจส่งผลให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้

พวกเราทุกคนใช้ชีวิตและช่วงเวลาของพวกเราในที่ทำงานมากกว่าที่พวกเราใช้เวลากับญาติพี่น้องของพวก เราเสียอีก พวกเราจึงควรใช้เวลาตรงนี้ในการปรึกษาหารือกัน รักกัน และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ที่สำคัญให้ คิดถึงพระราชดำริของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ท่านทรงตรัสไว้ว่า “ขอให้ถือ ประโยชน์ส่วนตน เป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์และเกียรติยศจะตกแก่ท่านเองถ้า ท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” และสังเกตว่าตัวเองนั้นถูกโฉลกกับเลข 1 ปี 2511 เดินทางจากจันทบุรี มาเรียนที่โรงเรียนสตรีวัดระฆัง ปี 2521 เรียนจบระดับปริญญาโท ปี 2531 ได้รับตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปี 2541 ได้รับตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ปี 2551 เปลี่ยนจากข้าราชการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ปี 2555 เกษียณอายุราชการ หวังว่าในปี 2561 น่าจะถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ 1 สุดท้ายที่ยากฝากไว้กับน้องๆ ทุก คนก็คือ การที่เราเป็นตัวอย่างที่ดี แล้วเรามองตัวอย่างที่ดีรอบๆ ตัวเรา แล้วนำไปปรับใช้นั้นเป็นสิ่งที่ดี อยากให้ทุกคน นี้ถึงดอกกล้วยไม้ “ดอกกล้วยไม้ออกดอกซ้ำฉันท์ใด การศึกษาเป็นไปเช่นนั้น แต่ออกดอกคราใดงามเด่น การศึกษาจักให้เสร็จแล้วแสนงาม”

มาถึง ณ ตอนนี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็ได้รับรู้เคล็ดลับที่ไม่ลับแล้วของอาจารย์ทั้ง 4 ท่าน ในการปั้นดินให้ เป็นดาว อาจารย์ได้ให้แนวทาง/หลักการที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก และที่สำคัญ ไม่ว่าเราจะเข้ามาอยู่ ณ ที่นี้ด้วยเหตุผลใดก็ตาม แต่สุดท้ายแล้วพวกเราจะเป็นอาจารย์พยาบาลที่ดี อย่างแน่นอน

